

Ka fa re dirileng diphetogo ka gone

Phetogo e golagana ka mo go tseneletseng fela thata le mokgwa-tiro, botsogo jwa botlhe mo setheong le mokgwa wa go amega ka ba bangwe, le boleng jwa maemo a a kwa godimo mo dikarolong tsotlhe tsa jone.

Tsela eno ya go leba phetogo e bontsha gore ditshupo tse di bontshang selekanyo sa bogolo jwa tiro tse di supang fela tshedimosetso e e leng ka baithuti ga di kgone go bontsha selekanyo sa phetogo e e tlhokegang go dira gore YBB jaaka setheo se se leng seoposengwe sa maemo a a kwa godimo thata a dithuto tsa akatemi, se se ikemiseditseng go diragatsa tshiamiso.

Re kgonne go tlaola dipilara di le 10 tsa konokono tsa diphetogo tse re dumelang gore di botlhokwa mo go fitlhelelang mekgele ya rona ka katlego. Tsone ke Dipharologano, Phitlhelelo, Tolamiso, Go Dirolola Diphoso Tsa Nako e e Fetileng, Kabo ya Ditsompelo, Kgolo ya Kutlwano, Maitemogelo a Baithuti, Katlego le Boleng.

Dipilara tseno di akareditswe mo teng ga Thulaganyong-Tiro ya Ngwaga (Annual Performance Plan [APP]) le mo dithulaganyong tse legoro lengwe le lengwe le lefapha lengwe le lengwe le dira ditiro ka gone.

Se re se dirileng ka nako ya Covid-19

Covid-19 e senotse bothoka-tekatekano jo bo leng teng mo gare ga baithuti ba rona, segolobogolo fa re tla mo kgannyeng ya go fithelela dilo tsa thekenoloji ga baithuti ba rona le bokgoni jwa bone jwa go e dirisa. Seno se re pateleditse **go batlana le ditsela tse disha, go atolosa** pono ya rona le **go fetola dilo** gore re amogele diphetogo kwantle ga go senya nako go fela pele. Morago ga moo, tumalanong le mekgele ya rona ya diphetogo, re ne ra fetola ka bonako dipolatelyo tsa rona tsa mo teng ga setheo tsa go ruta, go ithuta le go dira patlisiso go oketsa kgono ya baithuti ya go fithelela mafelo a a mo mafaratlhatlheng.

Mo godimo ga go nna le dipolatelyo tsa mafaratlhatlha tse di sa duedisiwang gore di dirisiwe ke baithuti ba ba ka kgonang go di fithelela, re ne re di drela baithuti ba ba senang didirisiwa tsa thekenoloji kwa mafelobonng a bone ka go ba naya dikhopi tsa ba ka ithutang ka tsone le tsa tekolo.

Mme baithuti ba ba ka kgonang go wetsetsa mananeothuto a akatemi mo mafaratlhatlheng ba le kgakala le setheo sa thuto, re ile ra ba naya deitha le didirisiwa tsa mmobaele. Re akanya gore seno se ile sa thusa thata ka mekgele ya rona ya go tlisa diphetogo ka go tihomamisa gore baithuti botlhe ba rona ba nnile le tšhono ya go nna le seabe ka katlego mo botshelong jwa yunibesiti.

Go baya diphetogo leitlho

Re tswelletsa pele tiro e re e dirileng ka 2019 ya go tlhama sedirisiwa sa go lepa diphetogo le kgatelopele ya rona le sedirisiwa sa go romela pego se se tshwanelang boikaelelo jwa yunibesiti ya rona. Sedirisiwa seno se akaretsa dikarolo tse di jaaka setso, tekatekano le go dirolola diphoso tsa nako e e fetileng, patlisiso le go nwa madi a go ya go ithuta, go ruta le go ithuta le go nna le seabe mo baaging.

Ka 2020, tumalanong le ditaello tsa Lekgotla, re ile ra akaretsa diphetogo tsa lefelo la ditheko gore e nne sedirisiwa sa go lepa diphetogo. Seno se ne sa felela ka go dirwa ga togamaano ya theko e go elediwang gore go dirisiwe yone e e amang di SMME, ya ntlhaya diyunibesiti tsa Aforikaborwa. Go bega ka diphetogo jaanong go dirwa ka tsela e e tseneletseng le e e lomaganeng sentle, tumalanong le mekgele e megolo ya se le maikaelelo a sone.

Go okamela diphetogo

Diphetogo ke boikarabelo jwa leloko lengwe le lengwe la YBB. Mo godimo ga moo, mafapha a le mmalwa a Lekgotla a na le seabe se se bothokwa sa go okamela go tihomamisa gore yunibesiti ga e fapoge mekgele ya yone malebana le diphetogo.

Di akaretsa Komiti e e Okamelang Diphetogo, le Komiti ya Batho le Setso le ya Tekatekano mo Tirong le Komiti e e Okamelang Baithuti.

Dikomitiopotlana di emelwa ke maloko a a farologaneng e bile di tihomamisa gore yunibesiti e ikobela mekgele ya bosetšhaba ya go tlisa diphetogo. Foramo ya setheo ke komititheomolao e e dirang tiro ya bothokwa ya go gakolola ba bangwe ka dilo tse di amanang le diphetogo.

Mo godimo ga mafapha ano a taolo, diphetogo di dirwa jaaka mekgele wa bothokwa mo badiring le mo baithuting, segolobogolo wa go gatelela bothokwa jwa go tlhama baithuti ba ditso tse di farologaneng le setlhopho se se etelelang baithuti pele. Go a rotloetsa go bona gore badiri le baithuti ba amogela phetogo eno e bile ba gatla ditsela tsa tihamosešwa le tse di mosola go e fithelela ka katlego.

Go tsenyang seatla gore go nne le boleng

Malebana le go fetola le go baya YBB mo boemong jwa go nna setheo se se leng seoposengwe sa maemo a a kwa godimo thata a dithuto tsa akatemi, se se ikemiseditseng go diragatsa tshiamiso mo loagong, re fitheletse mekgele e e bothokwa ka 2020 go sa kgathalesege dikgwetlho tsa Covid-19 tse re neng ra lebana le tsone.

Sekai sa seno ke kgatelopele e e neng ya dirwa ka porojeke ya Go fetola Mekgwa-Tiro ya YBB. Ka maiteko a go tlisetsa botlhe tsholofelo ka nako ya leroborobo leno, re ne ra tsenya Porojeke ya ka fa Maloko a Setlamo sa Rona a Tshwanetseng go Itshwara ka One (Organisational Citizenship Behaviour Project [OCBP]) mo thulaganyong porojeke ya Go fetola Mekgwa-Tiro. OCBP e ne ya tlhomiwa jaaka polatelyo e ka yone YBB e rotloetsang, e bontshang go amega ka ba bangwe le go rarabolola matshwenyego.

Tsela ya go dira gore mekgwa ya go thusa le go bulela baithuti ba ba tshelang ka bogole ditšhono e tswelletswe pele. Seno se akaretsa go tokafatsa mekgwa e e leng teng ka go ruta ba bangwe mekgwa e e e gaisang yotlhe ya tiro, ga reng ga tse dingwe.

Ka 2020, badiri ba rona ba ne ba tsaya karolo mo matsholong a a farologaneng a go fetola setheo, ba tlhomamisa gore maloko a a kwa godimo a sethlopha sa botsamaisi a tlwaelana le diphetogo tse di dirwang mo setheong sotlhe sa thutogodimo.

Matsholo ano a ne a akaretse kopano e e tshwarwang mo mafaratlhatheng ya Diyunibesiti Tsa Aforikaborwa (Universities South Africa [USAf]) e mo go yone mokaedi-mogolo wa botshelo jwa baithuti, le Ngaka Sibusiso Chalufu, yo o abetsweng tiro ya go tlisa diphetogo, a neng a le modulasetulo wa kopano ya botlhe e e neng e amana le ditiro tsa setheo.

Go latelela tekatekano le go dira gore e nne gone

Kwa YBB, phetogo ke lekaelagongwe la tshiamiso, mokgwa-tiro, ditshupo tsa ka fa tiro e dirilweng ka gone, botsogo jwa botlhe mo setheong, maemo a a kwa godimo le go nna maleba.

Gape phetogo e amana le go tsibogela diphetogo tsa tikologo le tsa sepolotiki, le go kgona go tlamela ba re ba tlhokometseng ka ditlhokwa tsa bone tse di maleba.

Leano la Tekatekano mo Tirong la lobaka lwa 2021-2023 le ne la amogelwa semmuso ke Lekgotla ka Lwetse 2020. Leano leno le akareditswe mo teng ga Pholisi ya Tekatekano mo Tirong, e e tlhomamisang gore yunibesiti e bulela botlhe ditšhono ka go lekalekana.

Mo kopanong ya lone ya di 21 Ngwanaitseele 2019, Lekgotla le ne la swetsa ka gore, e le gore le kgone go akofisa phetogo, go tla akarediwa mekgele e e latelang mo Leanong le lesa la Tekatekano mo Tirong:

- Go tlhomiwa ga badiri ba bantsho: 70%;
- Go tlhomiwa ga batho ba ba nang le bogole: 2%; e bile

Mekgele e akareditswe mo teng ga Leano-Tiro la Ngwaga (Annual Performance Plan [APP]) la yunibesiti e bile e ama le tumalano ya go diragatsa maikarabelo a a rileng a tiro.

Ditumalano tsotlhe tsa go diragatsa maikarabelo a a rileng a tiro a dimmonejara tsa mafapha di fetotswe gore di akaretse KPA ya botsamaisi jwa badiri gore e laole tekatekano mo tirong le ya batho ba ditso tse di farologaneng.

Phetogo ya dithuto tsa akatemi

Leroborobo la Covid-19 le tlisitse phetogo e e seng kana ka sepe mo tseleng e baakatemi le badiri ba kemonokeng ba akanyang ka yone ka ga go ruta, go ithuta, tekolo le kemonokeng ya baithuti. Tumalanong le sethloho sa pego e e kopantsweng eno,

e leng **go batlana le ditsela tse disha, go atolosa le go fetola dilo, re dule letsholo** la go batla ditharabololo tsa dikgwetlho tse disha.

Jaaka go setse go kailwe, tsela ya rona ya konokono ya go rutwa ga baithuti ba le fa pele ga mothathleledi e ne ya fetolwa gore e nne ya mo mafaratlhatheng mo dibekeng di le mmalwa fela, mme katlego ya yone e ne ya bonala mo dilekanyong tsa rona tsa dipholo tsa 2020.

Gape ga re a ka ra fapoga Pholisi ya Dipuo ya YBB mme, go ya bokgakaleng jo go kgonegang ka jone fa leroborobo le sena go baka dikgoreletsi tse di seng kana ka sepe, re ile ra tswelela go tsenya tirisong maanopuo a legoro. Tota se re ileng ra se dira e ne e le go tlhama dikhoso tse di khutshwane tse di neng di kgona go rutwa ka bopuontsi le go ruta dikhoso tse di khutshwane tsa go ithuta dipuo.

Gape re ile ra tshwara letsholotemoso le le kgatlhang le le tsayang beke le le neng le le ka ga bong le puo go simolola ka di 28 Lwetse go fitlha ka di 2 Diphilane 2020 mme re tsweletse pele ka maiteko a rona a go fedisa bokolone le go lolamisa kharikhulamo ya rona.

Go leba kwa isagweng

Le fa re tswelela pele go dira kgatelopele e e seng kana ka sepe mo tirong ya rona ya go tlisa diphetogo, go santse go na le tiro e ntsi e e tshwanelwang ke go dirwa.

Re dumela gore re ikemiseditse go e dira. Selo sa konokono se se re tlhotlheletsang go tswelela ka phetogo e re e dirang le go e akofisa ke gore ke selo se se siameng go se dira e bile se dumalana le mekgwa-tiro ya rona.

Re tswelela pele re ikemiseditse go aga setheo sa rona se se leng seoposengwe, go tlhoma mekgwa e setheo sa rona se dirang tiro ka yone le tsela e e tlhomologileng ya botshelo e YBB e tshegetsang leano la rona ka yone e e amanang le go amega ka ba bangwe, tekatekano le go sa gobebele ope. Ke gone ka moo phetogo e tlleng go nna selo se se tlang pele mo ajendeng ya rona ya mo isagweng.

MOP DAN KGWADI
MODULASETULO WA SENETE

NG BISMARCK TYOBOKA
MODULASETULO WA LEKGOTLA

“

POLELO KA DIPHETOGO

“YBB e dumela gore phetogo e e oketsang boleng e tshwanetse go tsenngwa fela thata mo teng ga ditiro tsa rona, go simolola ka phetogo ya kharikhulamo go fitlha ka phetogo ya mokgwatiro wa setheo sa rona. Maloko otlhe a rona a kopiwa gore a tsweletse pele mekgele ya go tlisa phetogo ya yunibesiti le go nna baeteledipele

ba letsholo la rona la phetogo. Re ikemiseditse go tlisa diphetogo tse di mosola tse di tla amang matshelo a badiri le baithuti ka tsela e e molemo.”

Polelo ya kamogelo semmuso e e bonweng go tswa ga Lekgotla la YBB ka di 17 Seetebosigo 2021.

”